

תקנות החומרים המסוכנים (יישום פרוטוקול מונטריאול בענין חומרים הפוגעים בשכבת האוזון), התשס"ד-2004¹

בתוקף סמכויותי לפי סעיפים 10, 12 ו-17 לחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993 (להלן – החוק) ולפי סעיף 10 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, בהתייעצות עם שר הבריאות, עם שר החקלאות ופיתוח הכפר ועם שר התעשייה המסחר והתעסוקה לפי סעיף 13 לחוק, ובאישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת לפי סעיף 21א(א) לחוק-יסוד: הכנסת, וסעיף 2(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, אני מתקינה תקנות אלה:

1. מטרת תקנות אלה ליישם את הוראות פרוטוקול מונטריאול שישראל צד לו, על ידי הגבלות הייצור, הצריכה, היבוא והייצוא של חומרים מפוקחים בשל הפגיעה שהם גורמים או עלולים לגרום לשכבת האוזון הסטרטוספרית, ועל ידי הפיקוח והבקרה עליהם.

מטרה

2. (א) בתקנות אלה –

הגדרות

(תיקון התשס"ט)

"חומר מפוקח" – חומר כמפורט בתוספת הראשונה, בין בצורתו הפשוטה ובין כשהוא מעורב עם חומרים אחרים, למעט חומר כאמור המצוי במוצר מוגמר;

"חומר מפוקח ממוחזר" – חומר מפוקח שנאסף מצידוד, מכונות, מערכות, כלי אחסון וכדומה ושטופל באמצעות סינון, ייבוש, זיקוק, טיפול כימי וכיוצא בזה;

"יבואן" – יבואן של חומר מפוקח המפורט בחלק ב' בתוספת הראשונה;

"יצרן" – יצרן של חומר מפוקח המפורט בחלק ב' בתוספת הראשונה;

"כמות יבוא" – סך כל כמות היבוא בשנה של חומר מפוקח שאינו ממוחזר, שלא לשימוש פטור;

"כמות ייצור" – סך כל כמות הייצור בשנה של חומר מפוקח שאינו ממוחזר, שלא נועד לשימוש פטור;

"כמות יצוא" – סך כל כמות היצוא בשנה מתוך כמות הייצור של חומר מפוקח שאינו ממוחזר, שלא נועד לשימוש פטור;

"כמות צריכה" – ההפרש שבין סכום כמות הייצור וכמות היבוא לבין כמות היצוא;

"ממונה" – כהגדרתו בחוק;

1. ק"ת 6284, התשס"ד (12.1.2004), עמ' 139 (ת"ט בק"ת 6293, התשס"ד, עמ' 263).
תיקונים: ק"ת 6397, התשס"ה (11.7.2005), עמ' 776;
ק"ת 6742, התשס"ט (12.1.2009), עמ' 368.

"פרוטוקול מונטריאול" או "הפרוטוקול" – פרוטוקול מונטריאול בדבר חומרים המדלדלים את שכבת האוזון מ-1987 שאומץ במסגרת האמנה הבין-לאומית להגנה על שכבת האוזון מ-1985 (אמנת וינה);

"רישיון ייבוא" – כמשמעותו בצו מתן רישיונות יבוא, 1939;

"רישיון ייצוא" – כמשמעותו בצו רישיונות ייצוא, 1940;

"שימוש פטור" – כמשמעותו בתקנה 6;

"שימוש קריטי או חיוני (critical or essential use)" – שימוש בחומר מפוקח שאושר במפגש הצדדים לפרוטוקול מונטריאול על פי בקשת צד לפרוטוקול כשימוש קריטי או חיוני.

(ב) לכל מונח אחר בתקנות אלה תהיה המשמעות שיש לו בפרוטוקול מונטריאול כנוסחו במועד תחילתן של תקנות אלה וכן המשמעות שיש לו בהחלטות שהתקבלו על פיו במפגשי הצדדים של הפרוטוקול שהתקיימו עד המועד האמור והמתפרסמות באתר האינטרנט של המשרד לאיכות הסביבה (להלן – אתר האינטרנט) ושעותקים מהן מונחים לעיון הציבור בלשכה הראשית של המשרד האמור בירושלים.

3. (א) לא ייצר אדם, לא ייבא ולא ייצא, בין בעצמו ובין באמצעות אחר, חומר מפוקח מהחומרים המפורטים בחלק א' בתוספת הראשונה אלא אם כן הוא מיוצר, מיובא או מיוצא בעבור שימוש פטור, ולענין ייבוא או ייצוא – ברישיון יבוא או רישיון ייצוא, לפי הענין.

(ב) בלי לגרוע מכלליות האמור בתקנת משנה (א), לא ייצא אדם ולא ייבא חומר מפוקח מהחומרים המפורטים בחלק א' בתוספת הראשונה למדינה שאינה צד לפרוטוקול.

(ג) לא ייבא אדם ולא ייצא, בין בעצמו ובין באמצעות אחר, חומר מפוקח מהחומרים המפורטים בקבוצה 7 ובקבוצה 8 בחלק ב' בתוספת הראשונה, אלא ברישיון ייבוא או ברישיון ייצוא, לפי הענין.

(ג1) לא ייצר אדם, בין בעצמו ובין באמצעות אחר, הידרוכלורופלורוכרובנים (HCFC's), לשימושים שאינם שימושים פטורים או חיוניים, בכמות העולה על הכמות המפורטת בטור ג' לחלק א' של התוספת השלישית, לאחר שהופחתה ממנה הכמות שהותרה ליבוא כאמור בתקנה 4.

(ד) כמות הצריכה של חומר מפוקח המפורט בקבוצה 7 בחלק ב' בתוספת הראשונה במשך שנה, לא תעלה על הרמה המותרת כמפורט בטור ג' של חלק א' לתוספת השלישית, ותופחת לאפס לפי לוח הזמנים המפורט בטור א' בחלק א' לתוספת השלישית.

4. (א) רשות מוסמכת כהגדרתה בפקודת היבוא והייצוא [נוסח חדש], התשל"ט-1979, תקבע את חלוקת הכמות המותרת למכירה של חומר מפוקח בין יצרנים ויבואנים, לפי הכמות המרבית לצריכה כמפורט בחלקים א' וב' לתוספת השלישית.

הגבלת ייצור,
ייבוא, ייצוא
וצריכה של חומר
מפוקח
(תיקון התשס"ט)

חלוקת כמות
המותרת למכירה
של חומר מפוקח
(תיקון התשס"ט)

(ב) הכמות המותרת לשימוש פטור כאמור בתקנה 6 לא תיכלל בקביעת הכמות המותרת למכירה של חומר מפוקח.

(ג) חלוקת הכמויות למכירה כאמור בתקנת משנה (א) תיעשה פעמיים בשנה, לא יאוחר מ-1 במרס ו-1 ביולי לגבי אותה שנה.

(ד) הכמות המותרת למכירה של מתיל ברומיד, תיעשה כאמור בתקנת משנה (ג) באופן שלא יאוחר מ-1 במרס תחולק 60% לפחות מכמות מתיל הברומיד המותרת למכירה באותה שנה.

4.A. הממונה ירווח לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, אחת לשנה ולא יאוחר מיום 31 במרס לגבי השנה שקדמה לה, על ייצור, ייבוא, ייצוא ומכירה של כל אחד מסוגי החומרים המפוקחים, לרבות המכסות שנקבעו למכירה לפי תקנה 4 וזהותם של מקבלי מכסות אלה; בדיוח כאמור תיכלל השוואה בין נתוני השנה המדווחת לזו שקדמה לה.

דיווח
(תיקון התשס"ט)

5. (א) לא ייצר אדם, בין בעצמו ובין באמצעות אחר, מתיל ברומיד המפורט בחומר מפוקח מקבוצה 8 בחלק ב' בתוספת הראשונה (להלן – מתיל ברומיד) בכמות העולה על הכמות שנקבעה לאותו אדם על ידי הרשות המוסמכת כאמור בתקנה 4(א).

הגבלת ייצור,
ייצוא וצריכה של
מתיל ברומיד
(תיקון התשס"ט)

(ב) לא ייצא אדם מתיל ברומיד למדינה שאינה צד לפרוטוקול.

(ג) על אף האמור בתקנת משנה (א) רשאי יצרן לייצר כמות נוספת של מתיל ברומיד כאמור בפסקאות (1) ו-(2) בטור ד' בחלק ב' לתוספת השלישית לצד השורה "כל שנה משנת 2009 ואילך".

6. שימוש פטור הוא כל אחד מאלה:

שימוש פטור
(תיקון התשס"ט)

(1) שימוש בחומר מפוקח לייצור חומר אחר, שנצרך בשלמותו במהלך ייצור החומר האחר (feedstock);

(2) שימוש בחומר מפוקח בדרגת ניקיון שאינה פחותה מדרגת הניקיון כמפורט בטור א' בתוספת השניה, לבדיקות לצורך קביעת כמות ואיכות של חומרים (בדיקות אנליטיות) או לצורכי מחקר, על פי רשימה שיכינו מזמן לזמן הצדדים לפרוטוקול מונטריאול ותפורסם באתר האינטרנט;

(3) השמדת החומר המפוקח בטכנולוגיה שאישרו הצדדים לפרוטוקול מונטריאול; החלטות הצדדים לפרוטוקול בענין יפורסמו באתר האינטרנט;

(4) הסגר (quarantine); לענין זה, "הסגר" – חיטוי באמצעות מתיל ברומיד למניעת ניגוע, ביסוס והתפשטות של מזיקים ומחלות העלולים לגרום נזק של ממש בגידולים חקלאיים ולהבטחת בקרה נאותה עליהם;

5) קדם-משלוח (pre-shipment); לענין זה, "קדם משלוח" – חיטוי באמצעות מתיל ברומיד של מוצרים טרם ייצואם, לשם עמידה בדרישות מדינת הייבוא או הייצוא;

6) (נמחקה);

7) שימוש חוזר בחומר מפוקח (recovered substance);

8) שימוש בחומר מפוקח ממוחזר (reclaimed or recycled substance).

6א. המנהל יקבע את אופן חלוקת הכמות המותרת לשימוש כמפורט בטור ג' של חלק ב' לתוספת השלישית, בהתאם לאמות מידה שהוא יקבע לפי סוג השימוש, משך השימוש והיקפו; לענין תקנה זו, "המנהל" –

(1) בכל הנוגע לשימוש בחקלאות – מנהל השירותים להגנת הצומח ולביקורת במשרד החקלאות ופיתוח הכפר;

(2) בכל הנוגע לשימוש בתברואה – המנהל לפי תקנות רישוי עסקים (הדברת מזיקים), התשל"ה-1975.

חלוקת הכמות המותרת לשימוש של מתיל ברומיד (תיקונים: התשס"ה, התשס"ט)

7. הועברה אל ישראל כמות ייצור של מדינה אחרת שהיא צד לפרוטוקול (להלן – המדינה המעבירה), רשאי יצרן על אף האמור בתקנה 5(א) לייצר חומר מפוקח בכמות העולה על האמור בחלק ב' בתוספת השלישית, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

(1) ישראל והמדינה המעבירה הודיעו למזכירות פרוטוקול מונטריאול על העברת הכמות המותרת לייצור חומר מפוקח לישראל;

(2) כמות החומר המיוצרת בישראל ובמדינה המעבירה יחד אינה עולה על סך כל הכמות לייצור בישראל ובמדינה המעבירה יחד.

העברת זכות לייצור חומר מפוקח

8. יבואן, יצואן או יצרן של חומר מפוקח ימסור לממונה, בהתאם להוראותיו, דיווח שנתי בתחילת כל שנה ולא יאוחר מסוף חודש מרס של אותה שנה, לגבי השנה שקדמה לה, על ייבוא, ייצוא, ייצור או מכירה של חומר מפוקח; דיווח כאמור ייעשה בהתאם להוראות פרוטוקול מונטריאול וכפי שיעדכנו מזמן לזמן הצדדים לפרוטוקול ושיפורסמו באתר האינטרנט.

דיווח

9. העובר על הוראות 3, 5, 7 ו-8 לתקנות אלה, דינו – מאסר שישה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

עונשין (תיקון התשס"ט)

10. הוראות תקנות אלה באות להוסיף על כל דין ולא לגרוע ממנו.

שמירת דינים

11. תחילתן של תקנות אלה שישים ימים מיום פרסומן.

תחילה

תוספת ראשונה**רשימת החומרים המפוקחים****חלק א' - חומרים מפוקחים אסורים בייצור ובייבוא**

(תקנות 2(א) 3(א) ו-1(ב))

קבוצה 1 (נספח I A לפרוטוקול מונטריאול) - כלורופלורוקרבונים

CFCl ₃ (CFC 11)	C ₂ F ₄ Cl ₂ (CFC 114)
CF ₂ Cl ₂ (CFC 12)	C ₂ F ₅ Cl (CFC 115)
C ₂ F ₃ Cl ₃ (CFC 113)	

קבוצה 2 (נספח II A לפרוטוקול מונטריאול) - הלונים

C ₂ F ₄ Br ₂ (HALON 2402)
CF ₂ BrCl (HALON 1211)
CF ₃ Br (HALON 1301)

קבוצה 3 (נספח I B לפרוטוקול מונטריאול) - כלורופלורוקרבונים

CF ₃ Cl (CFC 13)	C ₃ F ₃ Cl ₅ (CFC 213)
C ₂ FCl ₅ (CFC 111)	C ₃ F ₄ Cl ₄ (CFC 214)
C ₂ F ₂ Cl ₄ (CFC 112)	C ₃ F ₅ Cl ₃ (CFC 215)
C ₃ FCl ₇ (CFC 211)	C ₃ F ₆ Cl ₂ (CFC 216)
C ₃ F ₂ Cl ₆ (CFC 212)	C ₃ F ₇ Cl (CFC 217)

קבוצה 4 (נספח II B לפרוטוקול מונטריאול) - קרבון טטרהכלוריד

קבוצה 5 (נספח III B לפרוטוקול מונטריאול) - 1 - 1 - 1 טריכלורואתן

קבוצה 6 (נספח II C לפרוטוקול מונטריאול) - הידרוברומופלורוקרבונים

C ₃ HF ₂ Br ₅	CHFBr ₂	C ₃ HF ₅ Br ₂
C ₃ HF ₃ Br ₄	CHF ₂ Br	C ₃ HF ₆ Br
C ₃ HF ₄ Br ₃	CH ₂ FBr	C ₃ H ₂ FBr
C ₃ H ₅ F ₂ Br	C ₂ HFBBr ₄	C ₃ H ₂ F ₂ Br ₄
C ₃ H ₅ FBr ₂	C ₂ HF ₂ Br ₃	C ₃ H ₂ F ₃ Br ₃

C ₃ H ₆ FBr	C ₂ HF ₃ Br ₂	C ₃ H ₂ F ₄ Br ₂
C ₂ H ₄ FBr	C ₂ HF ₄ Br	C ₃ H ₂ F ₅ Br
C ₃ HFBBr ₆	C ₂ H ₂ FBr ₃	C ₃ H ₃ FBr ₄
C ₃ H ₄ FBr ₃	C ₂ H ₂ F ₂ Br	C ₃ H ₃ F ₂ Br ₃
C ₃ H ₄ F ₂ Br ₂	C ₂ H ₂ F ₃ Br	C ₃ H ₃ F ₃ Br ₂
C ₃ H ₄ F ₃ Br	C ₂ H ₃ FBr ₂	C ₃ H ₃ F ₄ Br
	C ₂ H ₃ F ₂ Br	

קבוצה 6א (נספח CIII לפרוטוקול מונטריאול) – ברומוכלורומתאן

Bromochloromethane - CH₂BrCl;

חלק ב' – חומרים מפוקחים מוגבלים ביצור, יבוא וצריכה

(תקנות 2א), 3ג) ו-5א), 5ב)

קבוצה 7 (נספח I C לפרוטוקול מונטריאול) – HCFC's

טור א'	טור ב'	טור ג'
נוסחה	כינוי	פוטנציאל דלדול האוזון (פר"א)*
CHFCl ₂	(HCFC-21)**	0.04
CHF ₂ Cl	(HCFC-22)**	0.055
CH ₂ FCI	(HCFC-31)	0.02
C ₂ HFCl ₄	(HCFC-121)	0.03–0.01
C ₂ HF ₂ Cl ₃	(HCFC-122)	0.08–0.02
C ₂ HF ₃ Cl ₂	(HCFC-123)	0.06–0.02
CHCl ₂ CF ₃	(HCFC-123)**	0.02
C ₂ HF ₄ Cl	(HCFC-124)	0.04–0.02
CHFClCF ₃	(HCFC-124)**	0.022
C ₂ H ₂ FCI ₃	(HCFC-131)	0.05–0.07
C ₂ H ₂ F ₂ Cl ₂	(HCFC-132)	0.05–0.008
C ₂ H ₂ F ₃ Cl	(HCFC-133)	0.06–0.02
C ₂ H ₃ FCI ₂	(HCFC-141)	0.07–0.005

* "פוטנציאל דלדול האוזון" – מספר המבטא את מידת ההשפעה האפשרית, הברוקה או המחושבת, של חומר מפוקח על שכבת האוזון; כאשר מצוין טווח של פר"א (ODP) הערך הקובע לחישוב הוא הערך הגבוה, המבוסס על הערכה ולא על סמך בדיקות מעבדה, כמו במקרים שבהם מצוין מספר בודד.

** ערך הפר"א (ODP) במקרים אלה נקבע לפי האיזומר הנפוץ ביותר מסחרית.

טור א'	טור ב'	טור ג'
נוסחה	כינוי	פוטנציאל דלדול האוזון (פר"א)*
CH ₃ CFCl ₂	(HCFC-141b)**	0.11
C ₂ H ₃ F ₂ Cl	(HCFC-142)	0.07-0.008
CH ₃ CF ₂ Cl	(HCFC-142b)**	0.065
C ₂ H ₄ FCI	(HCFC-151)	0.005-0.003
C ₃ HFCl ₆	(HCFC-221)	0.07-0.015
C ₃ HF ₂ Cl ₅	(HCFC-222)	0.09-0.01
C ₃ HF ₃ Cl ₄	(HCFC-223)	0.08-0.01
C ₃ HF ₄ Cl ₃	(HCFC-224)	0.09-0.01
C ₃ HF ₅ Cl ₂	(HCFC-225)	0.07-0.02
CF ₃ CF ₂ CHCl ₂	(HCFC-225ca)**	0.025
CF ₂ ClCF ₂ CHClF	(HCFC-225cb)**	0.033
C ₃ HF ₆ Cl	(HCFC-226)	0.02-0.10
C ₃ H ₂ FCI ₅	(HCFC-231)	0.05-0.09
C ₃ H ₂ F ₂ Cl ₄	(HCFC-232)	0.008-0.10
C ₃ H ₂ F ₃ Cl ₃	(HCFC-233)	0.23-0.007
C ₃ H ₂ F ₄ Cl ₂	(HCFC-234)	0.01-0.28
C ₃ H ₂ F ₅ Cl	(HCFC-235)	0.03-0.52
C ₃ H ₃ FCI ₄	(HCFC-241)	0.004-0.09
C ₃ H ₃ F ₂ Cl ₃	(HCFC-242)	0.005-0.13
C ₃ H ₃ F ₃ Cl ₂	(HCFC-243)	0.007-0.12
C ₃ H ₃ F ₄ Cl	(HCFC-244)	0.009-0.14
C ₃ H ₄ FCI ₃	(HCFC-251)	0.001-0.01
C ₃ H ₄ F ₂ Cl ₂	(HCFC-252)	0.005-0.04
C ₃ H ₄ F ₃ Cl	(HCFC-253)	0.003-0.03
C ₃ H ₅ FCI ₂	(HCFC-261)	0.002-0.02
C ₃ H ₅ F ₂ Cl	(HCFC-262)	0.002-0.02
C ₃ H ₆ FCI	(HCFC-271)	0.001-0.03

* "פוטנציאל דלדול האוזון" - מספר המבטא את מידת ההשפעה האפשרית, הברוקה או המחושבת, של חומר מפוקח על שכבת האוזון; כאשר מצוין טווח של פר"א (ODP) הערך הקובע לחישוב הוא הערך הגבוה, המבוסס על הערכה ולא על סמך בדיקות מעבדה, כמו במקרים שבהם מצוין מספר בודד.

** ערך הפר"א (ODP) במקרים אלה נקבע לפי האיזומר הנפוץ ביותר מסחרית.

קבוצה 8 (נספח E לפרוטוקול מונטריאול) – מתיל ברומיד

פד"א (ODP)*	נוסחה
0.6	CH ₃ Br

תוספת שניה

(תקנה 6(2))

רמת נקיון מינימלית לחומרים מפוקחים המיועדים לבדיקות אנליטיות או לצורכי מחקר

טור א'	טור ב'
דרגת נקיון באחוזים של החומר המפוקח	החומר המפוקח
99.5	CCl ₄ (reagent grade)
99.0	1,1,1-trichloroethane
99.5	CFC-11
99.5	CFC-13
99.5	CFC-12
99.5	CFC-113
99.5	CFC-114
99.5	Other w/Boiling P>20°C
99.0	Other w/Boiling P<20°C

(המשך בעמוד הבא)

תוספת שלישית
חלק א'
(תקנות 3(ר) ו-4)

לוח זמנים להגבלת ולהפחתת יבוא והצריכה של HCFCs

טור א'	טור ב'	טור ג'
החל בשנת	אחוז הגבלה או הפחתה	כמות מרבית לצריכה*
1989 (שנת בסיס)		329 (כמות הבסיס)
1996	הקפאה בהתאם לצריכה בשנת הבסיס (89)	329
2004	35	213
2010	75	82.25
2015	90	33
**2020	99.5	1.645
2030	100	0

* כמות מרבית לצריכה – מחושבת על ידי הכפלת כמות הבסיס של HCFCs באחוזי ההפחתה המפורטים בטור ב' בתוספת זו בהתייחס לתקופות זמן שבטור א'. לענין זה, "כמות הבסיס" – הכמות (בטונות) שיובאה, נצרכה או יוצרה בשנה שנקבעה כשנת הבסיס להתייחסות לכל קבוצה של חומרים מפוקחים, המוכפלת בפרוטנציאל דלדול אוזון של כל חומר מפוקח או קבוצה של חומרים מפוקחים.

** החל בשנה זאת מוגבלת הצריכה לתחזוקת מיתקנים קיימים בלבד.

(המשך בעמוד הבא)

חלק ב'

(תקנות 4, 5 (א) ר"7)

כמויות מרביות לייצור וצריכה של מתיל ברומיד

טור א'	טור ב'	טור ג'	טור ד'
החל בשנת	אחוז הגבלה או הפחתה	כמות מרבית לצריכה (בטונות)	כמות ייצור (בטונות)
1991 (שנת בסיס)	שנת הבסיס לחישובים	3,580	24,500
1995	הקפאת הייצור והצריכה בהתאם לייצור ולצריכה שהיו בשנת הבסיס 1991	3,580	24,500
1999	25	2,685	18,375
2001	50	1,790	12,250
2003	70	1,074	7,350
2005	100	0	0
כל שנה משנת 2009 ואילך		הכמות השנתית שאושרה לאותה שנה בהחלטה של מפגש הצדדים, לשימושים קריטיים (critical uses) בישראל, פחות כמות החומר שנעשה בה שימוש כאמור בתקנה (7) ר"8.	הכמות המרבית לצריכה כאמור בטור ג' לאותה שנה, ונוסף עליה - (1) כמות שנתית המיועדת לסיפוק צורכי פנים של מדינות המוגדרות מתפתחות על פי פרוטוקול מונטריאול ובהתאם לפרוטוקול; (2) כמות שנתית המיועדת בעבור שימושים פטורים בישראל ובעבור ייצוא לשימושים קריטיים ופטורים.

כ"ו בכסלו התשס"ד (21 בדצמבר 2003)

יהודית נאות
השרה לאיכות הסביבה